

159675 - جىنسى روھلاندۇرغۇچى دورىلار ۋە ئۇنى ئىستىمال قىلىشنىڭ ھۆكۈمى توغرىسىدا

سوئال

جىنسى روھلاندۇرغۇچى دورىلارنى سېتىش، سېتىۋېلىش ۋە ئىستىمال قىلىشنىڭ ھۆكۈمى نېمە؟ بەزىلەر ماڭا ئۇنى ئىشلىتىش ھارام ئەمەس، ئۇ زەھەرلىك دورىلاردىن ئەمەس، زىيانلىق بولمىسا ئىستىمال قىلسا گۇناھ بولمايدۇ دەيدۇ، بىر دوختۇر ماڭا: ئۇنى ئىستىمال قىلسا ھېچ ئىش بولمايدۇ، چۈنكى ئۇنى بىر قېتىمدا 20 مىللى لىتىردىن ئاشۇرۇۋەتمەسلىك شەرتى بىلەن ئىستىمال قىلسا ئۇنىڭ جىسمىغا زىيىنى يوق دەيدۇ، بۇنىڭ شەرىئەتتىكى ھۆكۈمى نېمە؟ بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت ۋە سالاملىرى بولسۇن.

جىنسى روھلاندۇرغۇچى دورىلارنىڭ زىيانلىرىنى بايان قىلدۇق. دوختۇرلار جىنسى ئاجىزلىق ھالەتلىرىنىڭ كۆپىنچىسىنى داۋالاپ، بىر قانچىلىغان پايدىلىق يول ۋە ۋاستىلارنى بايقىدى، ئۇلار:

-“فىاجىرا” ۋە “سىيالىس” دېگەندەك تابلەت شەكلىدىكى ئېغىز ئارقىلىق ئىستىمال قىلىنىدىغان روھلاندۇرغۇچى دورىلار بىلەن داۋالاش.

-تومۇرلارنى كېڭەيتىدىغان ئوكۇللار بىلەن داۋالاش.

-سۈيدۈك يولىغا كېچىك دورىنى كىرگۈزۈش ئارقىلىق داۋالاش

-يۇقىرىدا بايان قىلغان ئۇسۇللار بىلەن داۋالاش مۇمكىن بولمىغاندا، ئوپېراتسىيە قېلىش ئارقىلىق ياردەمچى ئۈسكۈنىلەر ئارقىلىق داۋالاش.

بۇ داۋالاش يوللىرىنىڭ بەزىلىرىنىڭ زىيانلىق تەرەپلىرى ۋە قوشۇمچە تەسىرلىرى بار، بولۇپمۇ ئېغىز ئارقىلىق ئىستىمال قىلىنىدىغان روھلاندۇرغۇچى دورىسى ۋە شۇنىڭدەك ياردەمچى ئۈسكۈنىلەر بىلەن داۋالاشنىڭ پايدىسىز تەرىپى كۆپ بولىدۇ.

ئېغىزدىن ئىستىمال قىلىنىدىغان تابلەت شەكلىدىكى روھلاندۇرغۇچى دورىلارنىڭ ھەممىسى: باش ئاغرىقى، بۇرنىغا قان چۈشۈش، ھەزىم قىلىشى ناچارلىشىپ ئاشقازان ئاغرىش، يورۇقلۇققا سېزىمچانلىقى ئېشىپ كېتىش،

ئۇچىسىنىڭ ئاستى ۋە پەيلىرىدە ئاغرىق پەيدا بولۇش قاتارلىق كېسەللىكلەرگە سەۋەپ بولىدۇ.

شۇنىڭدەك يۈرەك تومۇرلىرى توسۇلۇپ قىلىش كېسىلى بولۇپ قالغان كىشىلەر بۇ دورىنى دوختۇرنىڭ كۆرسەتمىسىز ئىستىمال قىلغاندا ئۇلارغا يېتىدىغان زىيانلار زور بولىدۇ، چۈنكى ئۇلارنىڭ كۆپچىلىكى "نايترايت" تابلېتىنى ئىستىمال قىلىدۇ، بۇ تابلېتنى "فىياجىرا" تابلېتى بىلەن بىرگە ئىستىمال قىلغاندا رىئاكسىيە قىلىدۇ، "فىياجىرا" تابلېتى "نايترايت" تابلېتىنىڭ كېسەلنىڭ جىسمىدا پارچىلىنىشىنى چەكلەپ قويدۇ، بۇ قان بىسىنىڭ تۆۋەنلەپ كېتىشىگە سەۋەپ بولۇپ، بەزىدە ھاياتىدىن ئايرىلىشقا ئېلىپ بارىدۇ.

ئىككىنچى:

جىنسى روھلاندۇرغۇچى دورىلارنى ئىستىمال قىلىشنىڭ ھۆكۈمى:

جىنسى روھلاندۇرغۇچى دورىلارنى ئىستىمال قىلىشنىڭ ئىككى تۈرلۈك ھالىتى بولىدۇ:

بىرىنچى ھالەت: ياشىنىپ قالغانلىق ياكى كېسەللىككە دورا قىلىش ئۈچۈن ئۇنى ئىشلىتىشكە ھاجەت بولۇپ قالدىغان بولۇپ، بۇنداق ۋاقىتتا ئۇنى ئىستىمال قىلىش شەرىئەتتە توغرا بولغان ئىش ھېسابلىنىدۇ، چۈنكى ئىسلام مۇسۇلمانلارنى دورا قىلىشقا ۋە داۋالىنىشنىڭ سەۋەبلىرىنى قىلىشقا بۇيرۇيدۇ، بۇ توغرىدا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: **«داۋالىنىڭلار! ئاللاھ تائالا ئۇلۇم بىلەن قېرىلىقتىن باشقا ھەرقانداق كېسەلنىڭ دورىسىنى چۈشۈردى»** دېگەن. [تىرمىزى سەھىھ دەپ رىۋايەت قىلغان. ئەبۇ داۋۇد ۋە ئىبنى ماجە رىۋايىتى].

بەزى ۋاقىتتا بۇ دورىلارنى ئىستىمال قىلىش شەرىئى دەلىللەر تەۋسىيە قىلغان پەرزەنتكە ئېرىشىشكە سەۋەپ بولىدىغانلىقى ئۈچۈن شەرىئى تەرەپتىن ياخشى دەپ قارىلىدۇ. ئاللاھ تائالا مۇنداق دېگەن: **﴿فَالآنَ بَاشِرُوهُمْ وَأَنْبِئُوهُمْ مَا كَتَبَ اللَّهُ لَهُمْ﴾**. تەرجىمىسى: **«ئەمدى ئۇلارغا (يەنى ئاياللىرىڭلارغا) بېقىنچىلىق قىلىڭلار، ئاللاھ سىلەرگە تەقدىر قىلغان نەرسىنى (يەنى پەرزەنتنى) تەلەپ قىلىڭلار»**. [سۈرە بەقەرە 187-ئايەت].

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: **«توغۇمچان ئاياللار بىلەن توي قىلىڭلار، مەن سىلەرنىڭ كۆپلىكىڭلار بىلەن باشقا ئۈممەتلەرگە پەخىر قىلىمەن»**. [ئەبۇ داۋۇد رىۋايەت قىلغان، نەسانى سەھىھ دېگەن].

لېكىن مۇشۇ ساھەدىكى مۇتەخەسس ۋە بىلىم ئىگىلىرى بايان قىلغان قائىدە-پىرىنسىپلارغا رىئايە قىلىش كېرەك، ئاشۇ قائىدە-پىرىنسىپلارنىڭ جۈملىسىدىن:

1- جىنسى ئاجىزلىق كېسىلى بولۇپ قالغان كىشى جىنسى روھلاندۇرغۇچى دورىلارنى خاس ۋە ئىشەنچلىك دوختۇرنىڭ كۆرسەتمىسىدىن كېيىن ئىستىمال قىلىشى كېرەك.

ب- پۈتۈنلەي روھلاندۇرغۇچى دورىلارغىلا تايىنىۋالماستىكى كېرەك، ئۇنداق بولغاندا جىسىم ئۇ دورىلارنى
ئۆزىنىڭ ۋەزىپىسىنى ئادا قىلالمايدۇ.

ج- دورىنى بەلگىلىمىدىن زىيادە ئىستىمال قىلماسلىققا رىئايە قىلىش كېرەك، زىيادە ئىستىمال قىلىش بەزى ۋاقىتتا
ھاياتىدىن ئايرىلىپ قالىدىغان چوڭ زىيانغا ئېلىپ بارىدۇ.

ئىككىنچى ھالەت: ئارتۇقچە راھەتلىنىش ئۈچۈن جىنسى روھلاندۇرغۇچى دورىلارنى ئىستىمال قىلىش
مەسىلىسى بولۇپ، بۇ ھالەتتە ھۆكۈم ھاجەتتىن سىرت روھلاندۇرغۇچى دورىنى ئىشلەتكەنلىكتىن كىلىپ
چىقىدىغان ئەھۋالغا قاراپ بولىدۇ، بۇ ساھەدىكى مۇتەخەسسسلەر ساغلام كىشىلەر راھەتنى زىيادە قىلىش ئۈچۈن
بۇ دورىنى ئىستىمال قىلغاندا ئېغىر زىيىنى بولىدىغانلىقىنى تىلغا ئالدى، تىببى تەتقىقاتلار ساغلام كىشىلەرنىڭ
جىنسى روھلاندۇرغۇچى دورىلارنى ئىستىمال قىلىشى ئۇزۇن مۇددەتلىك ئەكس تەسىرگە ئېلىپ بارىدىغانلىقىنى
تەكىتلەيدۇ، چۈنكى روھلاندۇرغۇچى دورا جىسىمغا بىر قانچە سائەت داۋاملىشىدىغان جۇشقۇنلۇقنى بېرىدۇ،
شۇنىڭدىن كېيىن ئۇزۇن ئۆتمەي جىسىم بەك ھارغىنلىق ۋە چارچاش بىلەن ئاشۇ جۇشقۇنلۇقنىڭ بەدىلىنى
ئۆتەيدۇ، ئومۇمى قائىدە ۋە شەرتى دەلىللەر زىيىنى كۈچلۈك بولغان ياكى زىيانلىق بولغان نەرسىلەرگە رۇخسەت
قىلمايدىغانلىقى ھەممىگە مەلۇم.

مۇراقى مۇنداق دېگەن:

ھۆكۈم شەرىئەت كۆرسەتمىسى بىلەن بولىدۇ، ئەسلى قائىدىدە زىيانلىق نەرسىلەرنىڭ ھەممىسى چەكلىنىدۇ.

بۇ شەيخ سەئەد ئىبنى تۈركى خەسلاننىڭ يىتەكچىلىكىدىكى شەيخ زەينىل ئابدىن ئىبنى شەيخ ئىبنى ئەزۋىينىڭ
“ئەننەۋازىل فىل ئەشەرىيە” ناملىق ماگىستىرلىق رسالىسىنىڭ 237-240-بېتىدىن قىسقارتىپ ئېلىندى.

“شەرىئەتنىڭ قارىشى قانداق” دېگەن سۆزنىڭ ھۆكۈمىنى بىلىش ئۈچۈن (72842)- نومۇرلۇق سوئالنىڭ جاۋابىغا
قاراڭ.

ئاللاھ ئەڭ ياخشى بىلگۈچىدۇر